

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Dagbøger i udvalg 1834-1846

Citation: Kierkegaard, Søren: "Dagbøger i udvalg 1834-1846", i Kierkegaard, Søren: *Dagbøger i udvalg 1834-1846*, udg. af Jørgen Dehs ; Niels Jørgen Cappelørn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 484. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard03val-shoot-idm139969845431392/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Dagbøger i udvalg 1834-1846

- cipper for moralsk handling. – *Pauli Udvikling*: Rom. 3,19 f. – *Thi enten maa ...*: sml. I A 152.
- I A 41 *Magnetiserede*: personer, der er bragt i hypnotisk tilstand ved hjælp af strygninger. – *Eu*: Evangeliet. – *Tutt! Frutt!*: Hermann von Pückler-Muskau, *Tutt! Frutt! Aus den Papieren des Verstorbenen*, Bd. 1-5 (1834). – *et Sted*: ikke 3., men 5. Bd., s. 202.
- I A 43 *Prædestinationen*: se note til I A 2. – *Origenes' Oel*: der tilslutter sig Rom. 8,28 ff. i hans kommentar til Romerbrevet, *Epist. ad Roman. comm.* VII 7 f.
- I A 45 »*Orthodoxie*: rettroenhed; den lutherske o., som der refereres til, udviklede sig i slutningen af det 16. årh. i retning af en dogmatisk konsolidering af Luthers lære; den havde en bogstavtro opfattelse af Bibelen som Guds egne ord (jf. note til I A 26), hvorved Bibelen fik karakter af en samling definitive læresætninger; S. K. bruger hyppigt begrebet i en løsere betydning, hvor det bl.a. dækker den kristendomsforståelse, han kendte fra sit hjem og fra Myrsters prædikener; sml. I A 72.
- I A 46 *Perfektibilitet*: mulighed for at fuldkomnengøre sig.
- I A 48 *Gr.*: »Verdens Børne-Læredoms» (1819). – *Mosestønen*: Moses' lære (jf. De fem Mosebøger).
- I A 49 *pædagog*: opdrager, tugtemester; ordet bruges i Gal. 3,24,25.
- I A 50 *inspiration*: se note til I A 26.
- I A 51 *Ljelspejel*: se note til I A 13.
- I A 53 *Hvad Jøderne ... have fundet af Chr.*: se f.eks. Mark. 8,11.
- I A 56 *Trosbekendelsen*: Den apostolske Trosbekendelse, som indledes med »Jeg tror»; jf. note til I A 57.
- I A 57 *ap. Symbolum*: Symbolum apostolicum eller Den apostolske Trosbekendelse, dvs. den trosbekendelse, som ifølge den oldkirkelige overlevering stammer fra apostlene; sml. Grundtvigs *Kirke-Theorie* i note til I A 60.
- I A 58 *de Orthodoxe*: se note til I A 45.
- I A 59 *K.*: Kirken. – *Indlednings Vidensk.*: studier af de bibelske skrifteres tilblivelse og historie som grundlag for deres fortolkning. – *det apostolske Symbolum*: se note til I A 57.
- I A 60 *Grundtvigs Kirke-Theorie*: For Grundtvig er kirkens fundament menigheden, som samles om Guds ord – vel at mærke ikke det, der står skrevet i Bibelen, men det mundtlige ord, nemlig trosbekendelsen ved dåben og indstiftelsesordene ved nadveren (sakramenterne); det skrevne ord i Bibelen er menighedens værk og derfor sekundært i forhold til trosbekendelsen, der er den oprindelige forudsætning for menigheden og dermed kirken; senere udbygges teorien med den opfattelse, at Jesus havde meddelt disciplene trosbekendelsen i de 40 dage mellem opstandelsen og himmelfarten. – *Grundtvig mener...*: *Kirkens Gennemgale* (1825), i N. E. S. Grundtvig, *Værker i Udvælg*, ved G. Christensen og H. Koch (1940 ff.), Bd. 2, s. 326 f.; *Om Daabs-pagten* (1832), i samme udg., Bd. 3, s. 305 f. – *K.*: Kirken. – *sit Angreb*: på H. N. Clausen, der i sin bog *Catholicismens og Protestantismens Kirkefattetning, Lære og Rets* (1825)* havde afkrevet kirken som retningsgivende for den kristne tro

og erklæret de bibelske skrifter for troens eneste fundament; sml. note til I A 328. – *Lindberg*: J. C. L. – *eo ipso*: i sig selv. – *ugere*: se note til I A 28. – *Inspirationbegrebet*, se note til I A 26. – *Mag. Lindb.*: J. C. Lindberg. – *et Sted i Theol. Maanedsskrift*, 6. Bd. 1826, s. 239. – *Indstiftelsen af Næveren ... fortæller i det N.T.*: Mat. 26,26; Mark, 14,22 ff.; Luk, 22,15 ff. og 1. Kor. 11,25 f. – *Hedning ... Jædelrisine*: se note til I A 4. – *udfandt Mag.*: J. C. Lindberg, *Historiske Oplysninger om den danske Kirkes symbolske Bøger* (1830), s. 48 ff. – *Alterbogen*: håndbog for præster, indeholdende forskrifter for gudsjenesten med bønner og afsnit fra *Det Nye Testamente* til brug på kirkeårets søn- og helligdage samt forskrifter for de kirkelige handlinger. «Alterbogens» udkom første gang i 1556; den, der var gældende på S. K.'s tid, gik i sit væsentligt tilbage til udgaven fra 1688. – *Symbolet*: se note til I A 57. – *1. Cor.*: 1. Kor. – *apost. Symb.*: se note til I A 57. – *Os*: jeg annammede det fra Herren, som jeg og haver overanvorder Eder» (1819), 1. Kor. 11,23. – *Daabsformulæren*: Den apostolske Trosbekendelse. – *Clausen ... gave ind paa en Undersøgelse*: H. N. Clausen i *Maanedsskrift for Litteratur*, 8. og 11. Bd. (1832 og 34), hhv. s. 606 ff. og 26 ff. – *Engelbrecht*: W. F. Engelbrecht i *Sendebræv til Hejrensindlige Hr. Dr. theol. Prof. Clausen* (1834).

- I A 61 *Os*: «logos» betyder i nytestamentlig sammenhæng «ordet» (jf. Joh. 1, 1-2) og frem for alt *Guds ord*; i den antikke gr. filosofi angår «logos» den menneskelige tænkning og tale, som begrebet betoner i retning af «fornuft» eller vinds. – *Indlednings Videnskab til Symbolet*: se note til I A 57 og 59.
- I A 63 *Thiele*: *Danske Folkesagn*: J. M. Thiele, *Danske Folkesagn*, 1.- 4. Saml. (1818-23)*. – *Nexus*: forbindelse. – *vela gloria*: ene til ære.
- I A 64 *Thiele*: *Danske Folkesagn*; se note til I A 63. – *Grevens Feide*: dansk borgerkrig 1534-36. – *Recitativ*: deklamerende sangstil, hvis rytme og melodi lægger sig tæt op til talesproget. – *Webersk*: refererer til komponisten Carl Maria von Weber (1786-1826). – *Schimmelmann*: Ernst S. – *K*: Ole J. Kold, kroværten på Rogaardhuse; sml. II A 442.
- I A 65 *Præliminærene*: de forberedende forhandlinger før en overenskomst. – *Chenille*: kappe med skulderslag.
- I A 66 *Zephyr*: mild vestenvind.
- I A 67 *Paster Lyngbyes*: Hans Christian L. – *Friheren von Gyldenstjerne*: Nils Christoffer Gyldenstjerne.
- I A 68 *Knoen*: Gilleleje kro. – *Euclitlan*: tryksvagt ord, der slutter sig til det forudgående trykstærke. – *Christi Ord*: Mat. 10,29. – *Cryptogamerne*: sporeplanter (ordret de hemmeligt gifte); tidligere alle blomsterløse planter, hvis forplantningsmåde var ukendt. – *hinni archimediske Punct*: se note til I A 8. – *Jomfru Maria ... gjenmer ... det dybe i sit Sind*: jf. Luk. 2,19. – *eleverende*: løftende. – *Parnas-Høide*: refererer til bjergtet Parnassos i Grækenland, der var helliget Apollon og muserne. – *den Fichteske Bemærkning*: i J. G. Fichte, *Die Bestimmung des Menschen* (1800), s. 23 ff. (Neue Ausg. 1838)*.
- I A 69 *Paster Lyngbye*: se note til I A 67. – *Molluskernes*: bløddyrernes. – *Broder*: J. G. Burman-Becker, *Efterretninger om de gamle Borge i Danmark og Heringdam-*